

Etiske aspekter vedr. abortlovgivningen

Michael Norup

Københavns Universitet

Hvad taler hhv. for og imod at tilladelse til abort efter udgangen af uge 12 gives af et samråd

- Interesser og rettigheder
- Intrinsisk værdi
- Indirekte grunde
- Samfundshensyn

Fosterets interesser og rettigheder

- Ifølge Det Ethiske Råd kan man hævde
 - at det kun er på sin plads at lade den enkelte borger træffe væsentlige beslutninger selv, hvis beslutningen ikke i væsentlig grad krænker andres rettigheder eller interesser
 - at spørgsmålet om fosterets etiske status netop drejer sig om, hvorvidt fosteret er et væsen, hvis rettigheder eller interesser det overhovedet er muligt at krænke.
 - at en løsning, hvor man overlader beslutningen om abort til den enkelte kvinde vil ikke være rimelig, da den forudsætter, at fosteret har så lav en etisk status, at det ikke har interesser eller rettigheder, som bør beskyttes gennem lovgivningen.

Er det et argument for at samråd?

- hvis det er et problem efter uge 12 er det det vel også før
 - Faktisk drejer striden om abort sig om hvorvidt fosteret får rettigheder og interesser ved befrugtningen eller først, når det få bevidsthed
- Indebærer at samrådene diskriminerer handicappede
 - hvad er den moralsk relevante forskel mellem et foster med Downs syndrom og et foster med fx læbeganespalte eller et normalt foster?

Kan abort et foster med rettigheder og interesser begrundes med lidelse?

- Mennesker med Down's syndrom lider ikke mere end andre
- Abort af fostre med rettigheder pga. lidelse rejser de samme etiske problemer som medlidenhedsdrab på inkompetente
- Antallet af relevante situationer vil være meget beskedent

Kan abort af et foster med rettigheder og interesser begrundes med belastning af andre

- Kan fostre have mindre tungtvejende rettigheder og interesser end fuldt udviklede personer?
- Påtvungen graviditet

Abortlov hvis fostre har rettigheder og interesser

- Ingen aborter
- Abort, hvor kvindens liv er i fare
- Abort, hvor graviditeten er et resultat af tvang eller bedrag
- Hvis fostret har rettigheder eller interesser før levedygtighed er ankenævnene utilstrækkelige til at regulere abort

Intrinsisk værdi

- Ronald Dworkin: Abortion wastes the intrinsic value – the sanctity, the inviolability – of human life
- Abortion is a grave moral wrong unless the intrinsic value of other human life would be wasted in a decision against abortion
 - Uenighed om forståelse af intrinsisk værdi er kernen i abortdebatten

Gradualisme

- Fetal development is a continuing creative process..
- After implantation, as fetal growth continues, the natural investment that would be wasted in an abortion grows steadily larger and more significant
- Menneskelig versus naturlig investering

Samråd og intrinsisk værdi

- Staten har en legitim interesse i at regulere borgernes beslutninger om abort fordi den har en interesse i at opretholde et moralsk miljø, hvor spørgsmål om liv og død tages alvorligt
- Det kan begrunde at abort kun foretages i ekstreme tilfælde efter levedygtighed, men kan det begrunde samråd før levedygtighed?

Samråd og intrinsisk værdi

- Spørgsmål om livets intrinsiske værdi er grundlæggende knyttet til den enkeltes tilværelsesforståelse og menneskesyn
- At lade et samråd tage afgørelsen indebærer mangel på respekt for den enkelte kvinde
- At lade et samråd tage afgørelsen indebærer at man kanoniserer en bestemt opfattelse af menneskelivets intrinsiske værdi

Samråd og folkelig opfattelse

- "Lovteksten er ret elastisk, og vi har ikke meget hjælp at hente i den. Vi står på Herrens mark og skal selv lægge niveauet efter, hvad vi oplever, at der opfattes som rimeligt og ikke rimeligt i befolkningen og blandt politikerne, siger dommer Torben Hvid, der har været formand for Abortankenævnet siden 1999." (Kr. Dagblad 16. maj 2006)

Samråd og folkelig opfattelse

- Hvis samrådenes opgave er at afspejle den folkelige opfattelse burde man måske have samråd med lægmandsrepræsentation, men ville det være rimeligt?
- Hvis frihed betyder noget betyder det bl.a. frihed til at leve efter sin egen normer og ikke efter de normer, der er fremherskende i kulturen.

Indirekte grunde

- Den gældende abortlov bidrager til, at de fleste aborter foregår før udgangen af uge 12
- Valget af en sen abort er vanskeligt.
Samrådsinstitutionen indebærer at den gravide kvinde ikke skal tage ansvaret alene
- Sene aborter belaster sundhedspersonalet

Samfundshensyn

- Respekt for værdien af menneskeliv
- Skæv fordeling af egenskaber i fremtidige generationer
 - Køn som abortgrund

Konklusion

- Der synes ikke at være gode argumenter for at bevare samrådsinstitutionen.
- Hvis fostre i fra 12 uge til levedygtighed har interesser og rettigheder er samrådene utilstrækkelige
- Hvis de ikke har interesser og rettigheder taler princippet om respekt for den enkeltes ret til at forme sit liv for, at samrådene afskaffes og aborten gives fri frem til fosteret bliver levedygtigt.
- En ordning hvor kvinder kan få kvalificeret hjælp til at træffe beslutninger om sen abort bør overvejes